

Návrh na dočasné rozšírenie zapojenia Slovenskej republiky do vojenskej operácie EUNAVFOR MED IRINI

1) Politické aspekty a medzinárodné súvislosti návrhu

Civilné a vojenské misie a operácie EÚ sú kľúčovým nástrojom v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), prostredníctvom ktorého EÚ pomáha upevňovať bezpečnosť a stabilitu v partnerských krajinách a nestabilných regiónoch. Upevňovanie mieru a bezpečnosti v susedstve Európy má priamy pozitívny dopad na bezpečnosť členských štátov EÚ a NATO. Bezpečnostná stratégia Slovenskej republiky 2021 deklaruje, že Slovenská republika sa bude zúčastňovať na operáciách a misiách pod vedením EÚ a podporovať budovanie bezpečnostných a obranných spôsobilostí partnerských štátov, predovšetkým vo východnom a južnom susedstve. Príslušníci ozbrojených síl SR už dlhodobo pôsobia vo vojenskej operácii EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine, od roku 2020 v rámci operačného veliteľstva EUNAVFOR MED IRINI a od roku 2021 vo výcvikových misiách EÚ v Malijskej republike a v Stredoafrickej republike.

Národná rada Slovenskej republiky svojím uznesením č. 340/2020 schválila mandát na vyslanie do 5 príslušníkov ozbrojených síl do operačného veliteľstva EUNAVFOR MED IRINI v súlade s Rozhodnutím Rady EÚ (SZBP) 2020/472 z 31. marca 2020 v termíne od 1. novembra do ukončenia mandátu IRINI.

Operácia IRINI pôsobí v oblasti pozdĺž východnej časti pobrežia Líbye v medzinárodných vodách. Jej hlavnou úlohou je prispievať k vykonávaniu zbrojného embarga OSN voči Líbyi prostredníctvom vzdušných, satelitných a námorných prostriedkov. Nasadenie prostriedkov IRINI má umožniť nielen monitorovanie, ale aj zastavovanie a inšpekcie podozrivých lodí.

Podpornou úlohou operácie IRINI je monitorovanie a zhromažďovanie informácií o nedovolenom vývoze ropy z Líbye, vrátane surovej ropy a rafinovaných ropných produktov. Operácia má taktiež pomáhať pri rozvoji kapacít a pri výcviku líbyjskej pobrežnej stráže a námorníctva a tak prispieť aj k narušeniu obchodného modelu sietí prevádzачov a obchodníkov s ľuďmi.

Rada Európskej únie svojím rozhodnutím č. 2021/542 z 26. marca 2021 predĺžila mandát operácie IRINI od 1. apríla 2021 do 31. marca 2023, pričom Politický a bezpečnostný výbor EÚ každé štyri mesiace posudzuje, či jej pôsobenie nespôsobuje nárast počtu migrantov (tzv. migračný *pull effect*) a na základe tohto vyhodnotenia potvrdzuje pokračovanie operácie.

Rozšírenie príspevku SR do operácie IRINI o príslušníkov Vojenskej polície SR je plne v súlade s bezpečnostnými záujmami SR a jej medzinárodnými záväzkami. Svojím príspevkom SR vyplní chýbajúce vojenské spôsobilosti v operácii a prispeje k jej lepšiemu fungovaniu a napĺňaniu stanoveného mandátu a úloh.

2) Vojensko-odborné aspekty návrhu

Ozbrojené sily SR pôsobia v operačnom veliteľstve EUNAVFOR MED IRINI od 1. novembra 2020. SR je pripravená rozšíriť svoje zapojenie do operácie IRINI vo forme vyslania príslušníkov Vojenskej polície SR. V súlade s tým sa predmetným materiálom navrhuje:

- **dočasne rozšíriť zapojenie SR do operácie IRINI o vyslanie do 11 príslušníkov Vojenskej polície SR:**
 - na plnenie úloh zásahového tímu na lodi pôsobiacej v operácii pod vlajkou Spolkovej republiky Nemecko;

- po dobu do šiestich mesiacov s predpokladom nasadenia od 1. marca 2022.

3) Právne aspekty návrhu

Právny rámec pre vyslanie ozbrojených síl SR do vojenskej operácie IRINI v oblasti krízového riadenia je stanovený vnútroštátnym ako aj medzinárodným právom.

V súčasnosti pôsobia príslušníci OS SR v operačnom veliteľstve EUNAVFOR MED IRINI na základe mandátu, ktorý schválila Národná rada SR uznesením č. 340 z 21. októbra 2020, v súlade s čl. 86 písm. l) Ústavy SR na základe ktorého patrí do právomoci Národnej rady SR vysloviť súhlas s vyslaním ozbrojených síl Slovenskej republiky mimo územia Slovenskej republiky a §12 v znení písmena d) – „vojenská operácia“ zákona č. 321/2002, Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Každá zmena tohto mandátu podlieha na základe §12 ods. 5 zákona rozhodnutiu Národnej rady SR. Predmetný materiál sa predkladá v súlade s týmito legislatívnymi požiadavkami.

Medzinárodnoprávnym titulom pre pôsobenie ozbrojených síl SR v tejto operácii sú rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1970 (2011), č. 2292 (2016), č. 2473 (2019), č. 2578 (2021). Ďalšie aspekty operácie vychádzajú z rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN č. 2146 (2014), č. 2509 (2020) a č. 2510 (2020). V súvislosti s týmito rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN Rada EÚ rozhodnutím (SZBP) 2020/472 z 31. marca 2020 zriadila a spustila vojenskú operáciu IRINI v oblasti krízového riadenia. Rada Európskej únie rozhodnutím č. 2021/542 z 26.marca 2021 predĺžila mandát operácie IRINI do 31. marca 2023.

Predmetné vyslanie príslušníkov Vojenskej polície je v súlade s medzinárodným právom. Konkrétne aspekty IRINI, ako aj podmienky pôsobenia príslušníkov ozbrojených síl SR v tejto operácii môžu byť v zmysle aplikovateľných noriem upravené medzinárodnými zmluvami, medzinárodnými zmluvnými dokumentmi, alebo príslušnými individuálnymi právnymi aktami.